

SZÓFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben bárhon hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Védőre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi ér-
 tanap utáni napok kivételével.

Heskeresztőség és kiadóhivatal,
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes adom ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 26.

Beszélő számok.

(V. I.) A magyar társadalom pálnikára 186,923.183 koronát, sörre 45567870 koronát és borra 174.967.500 koronát költött el a közel múlt évben. Ha még egyszer visszapillantunk e számok határtalan nagyságára, összeszorul a szivünk s egy cseppet sem csodálkozunk azon, hogy a hajdan hős szittya nemzet csenevész unokái lehorgasztott fővel s koldusbottal vitorláznak át az Océánon.

Hiszen ha ezt a rengeteg összeget csak egy, egyetlen egy évre lehetne összegyűjteni (több mint 300 millió korona) nem maradna ebben az országban község iskola vagy templom nélkül s kevesebb lenne a nyomor, a könyv. Ha azt mondjuk, hogy e honban nincs egy talpalatnyi tér, mit vér ne áztatott volna, elmondhatjuk azt is, hogy nincs egy talpalatnyi tér, melyet könnyeinkkel ne öntöttünk volna.

És ezt a vérről és könnyel oly gazdagon öntött szent földet — száz és száz ezren harják el...

Ott csendesebb az élet mint itten. Ott többet lehet szerezni, mint itten. Ott a törvénynek szigorú intézkedései óvják az embert az alkohol mértéktelen élvezetétől. Ott az életbiztosító ügynökeinek első kérdése: iszik-e szeszest italt? — Ha igen, akkor csak állja a betétet, amit

fizetnie kell. Angliában a korcsmában csak egy félóraig maradhat a pasas, akkor távoznia kell. Ott a korcsmárost szigorúan büntetik, ha olyan embernek ad italt, aki már részeg.

És így hozhatnák fel különböző rendszabályokat, különböző államokból, amelyek az alkoholizmus csökkentését célozzák.

Nálunk is történt valami. Megmozdult az egész társadalom — befordult a fal felé, tovább aludni. Hadd csinálja a kormány, csinálják a hatóságok.

És a kormány csinálja. A közoktatásiügyi miniszterium minden hónapban kibocsát egy-két ukaszt, fölhívva a tanítókat és társadalmat az alkoholizmus elleni küzdelemre. A pénzügyminiszter pedig minden hónapban szaporítja az italmérési engedélyek számát. És mi a végeredmény? Iskola, ha nincs is minden faluban, de korcsma akad 3—4 is.

Tehát az állam az egyik kezében az orvosságos üveget, a másik kezében a mérget tartalmazó üveget nyújtja felénk.

Ebből most ez következik. Válassz szabadon. De légy okos. Tasszisd el magadtól a mérget.

Tehát a társadalomra hárul a kötelesség. Felvilágosítani a népet arról a határtalan nagy kárról, a mit a szesz élvezete erkölcsi, egészségi és gazdasági téren okoz.

A mi népünknek megkövesedett hite, hogy a pálinka éllet, hogy a nélkül mun-

kásember nem élhet. Hogy micsoda veszedelmeket hordoz méhében ez a tudat, annak a részletezését, a sötétebbnél sötétebb képeket mindannyian ismerjük.

Valljuk be őszintén, hogy a mi társadalmunk e téren vajmi keveset, mondjuk éppen semmit nem tesz. Évek óta csak a sajtó tartja szőnyegen e kérdést. Itt handa-bandázunk — és a fehér asztal mellett iszunk. Közbe azon gondolkozunk, hogy teljes abszisztenciát fogadjunk-e vagy tartsunk ki a mellett, hogy étkezés után egy kis vizes bor nem árt.

Igy bizony nehezen haladunk!

Szó se lehet arról, hogy a fenti számok egyszerre elenyészzenek. Évről-évre fognak azok csökkenni. De kötelességünk a számoknak minél nagyobb mértékben való csökkentését előmozdítani.

Mert egy pillanatra sem szabad elfelejtünk, hogy e számok csökkenésével egyenes arányban kevesbednek a koldusbotok s apad a könny.

A felénk nyújtott két üveg közül a mennyivel közelebb jut hozzánk az orvosságos üveg, annál távolabb kerül tőlünk a mérget tartalmazó üveg.

Szó sincs róla, hogy egy kis számvetési feladat tölférne a miniszteriumban is. Horribilis összeget vesz be az állam az tagadhatatlan. De ha ezzel szemben a másik serpenyőbe rakjuk az áruházakra, elmeógyógyintézetre, szanatoriумokra, lelencházakra, bíróságokra, ügyészségekre, börtönökre, kiadott összegeket, (tagadhatatlan, hogy ezekben az intézmé-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az alamizsna.

— Ejh, uraim, hiába minden előrelátás, tervezés. Az egész élet csak véletlenül fordul meg. Minden, akár nevezzük szerencsének, alkalomnak, sorsnak, csak véletlen műve!... Ez az, ami a világon uralkodik!

Ami öreg barátunk, Viktor Frézeville, aki rendszeren csupa ötletes paradox volt, ez este komolyan beszélt... Mi pedig áhitatosan hallgattuk, amint mesélte:

— Akartok példát? Jó; mondok nektek egyet... Hallottatok ti már valami Lejardról? Nem... Nos, hát ez a Lejard hadügyminiszter volt, aki 1792. júliusban egy Bonaparte Napoleon nevű tüzérhadnagyot megfosztott a rangjától, mert a csapatszemlérlől hiányzott... Ismertek valami Servant? ez is hadügyminiszter volt... Ez a Servan ugyanazon 1792. évben, augusztus havában, tüzérszázados rangot adta át ugyanakkor a Napoleonnak. Ezt a kinevezési okmányt XVI Lajos király augusztus 10-én írta alá.

Tudjátok, mit művelt ezen idő alatt, amely az elcsapatása és a kinevezése közé esett, Napoleon? Egy barátjával, akinek Fauvelet de Bourionai volt a neve s aki ép úgy megunta a katonai szolgálatot, mint ő, — ezzel a barátjával, Napoleon üres lakásokat keresett Párizs utcáin, hogy olcsón bérbe vegye s aztán drágább

áron ismét bérbe adja másoknak, noha egy frank sem volt a zsebében, az órája is be volt csapva s még a 15 franknyi lakbérét a hónapos szobájáért sem tudta kifizetni.

Nos, maradjunk meg ennél s gondolkozzunk.

Ha annak a tüzérhadnagyoknak sikerült volna bérbe vennie valami lakást s azt jó áron kiadhatta volna, miáltal a jövőjét megalapíthatta volna, hol lenne ma a világtörténelem? Ha erre gondolok, kacagnom kell azok fölött, akik tagadni merik a véletlen hatalmát!

Hogy pedig ezt a dolgot mért bocsátottam előre nektek? Mert el akarom mondani ennek az aranyának a történetét, amely itt fityeg az óraláncomon. Ez az arany lopott jószág és ennek köszönhetem a szerencsém.

Az 1895. év november elseje emlékezetes dátum nekem, épen úgy Franciaország történetében... Azon a napon alakult meg a Bourgeois-miniszterium. Nem érdekel ez benneteket? Elhiszem. Engem és Bourgeoisot kivéve nem is érdekel senkit.

Azon a napon nem ebédeltem otthon. Az ebédem végeztével, jó szívalral a fogaim közt, lesétáltam a boulevardon a klubom felé. Nem érdekelt engem semmi, csak az, hogy 25 arany van a zsebemben s ehhez még 25 aranyat kell nyernem, hogy másnap kifizethessem egy váltótomat.

Nem tudom, minő belső ösztön unszolt a klubba menni. Dolgozott ugyan bennem a jó-

zan ész, hogy okosabb lenne az aranyaimat hazavinni s lefeküdni aludni. Dehát mit használnál az okoskodás, ha az embert a játék ördöge már megszállotta!

Dühös siettséggel mentem tovább az utcán... Egyszerre megpillantottam egy kapu aljában egy összekuporodva ülő vén asszonyt. Aludt.

A szívem megesett a szegény láttára... kerestem a zsebeimben... semmi aprópénz sem volt sehol. Ejh, mit! Gondoltam. Elővettem egy aranyat s azt odacsuszítottam a köténye zsebébe... Mekkora lesz az öröme, ha majd fölébredésekor megtalálja! Biztam abban is, hogy az ajándék majd szerencsét hoz nekem.

Beléptem a clubba és azonnal a játékterembe siettem, ahol vicomte de Guerrac ellenében pointirozni kezdtem. Valami »Fekete medve» nevű játék ment...

Alacsonyán játszottam; 5—10 frankkal. A dolog ment. A fekete medve újabb ötven aranyat tett a bankba és — kezdtem veszteni. Tíz perc alatt egy fillér sem maradt a zsebemben!

Dühösen, mint a tébolyodott, szidtam magamat és a balszerencsém; aztán elmentem. Nagy kedvem volt összeveszni valakivel az utcán.

Hanem az utca üres volt. Csak azt az öreg koldusasszonyt láttam ott, még mindig ugyanegy helyen, akinek az aranyat a zsebébe csuszítottam.

nyekben a vezérszerep az alkoholizmusé) s e mellé helyezzük azokat az erkölcsi, gazdasági és egészségi károkat — én azt hiszem, hogy az utóbbi serpenyő az előbbivel szemben, jóval lejjebb súlyed.

De ne nézzük tétlenül e pusztítást, amely következményeiben öldöklőbb minden pestisnél, minden háborúnál. Akármelyik Rómába vezető utat választhatjuk — csak oda érjünk. Főlszínen kell tartani a kérdést, minden módon a cél elérésére kell törekednünk.

Wekerle Ischlben. *Wekerle* Sándor miniszterelnök csak a Ház elnapolása után, hétfőn, vagy kedden megy Ischlbe.

Minisztertanács. Ma délelőtt minisztertanács lesz, amely a Ház nyári vakációjával foglalkozik. A Házat valószínűleg október 10-ig fogják elnapolni.

Az aradi mandátum. *Barabás* Béla örökéért tegnap folyt le a választási harc Aradon. A mandátumért három jelölt mérkőzött egymással. *Müller* Károly függetlenségi, *Komjáthy* Béla, aki szintén függetlenségi programot vallott és *Fényes* Samu demokrata. *Orosz* Lajos az iparosok jelöltje, aki függetlenségi demokrata zászlót bontott, még a választás előtt visszalépett.

A pártok már fél nyolc órakor vonultak fel zeneszóval és zászlóval. A felvonulás iránt nagyon csekély volt az érdeklődés, mert egyik táborban sem volt valami nagy élet. Óriási hőség volt már korán reggel, ami szintén hozzájárult az érdeklődés leszállításához.

A szavazást kilenc órakor kezdték és az első órában összesen 220 választó szavazott le. A szavazatok állása délelőtt 10 órakor: *Müller* 110, *Komjáthy* 69, *Fényes* 59. *Orosz* Lajos hívei *Komjáthyra* szavaznak.

Háromnegyed 11 órakor a szavazatok aránya: *Müller* 210, *Komjáthy* 143 és *Fényes* 123.

A délutáni órák folyamán *Fényes* Samu

visszalépett. A mandátum végre is *Müller* Károlyé lett, aki több százfőnyi szavazattal győzött *Komjáthy* Béla fölött.

Komjáthy, a régi radikális liberálisizmus egyik ismert korhadtszlopja most már végkép kidőlt a közélet mezejéről. Debnisset pridem.

Az aradi választással kapcsolatosan fővárosi tudósítónk még a következő érdekességgel számol be:

A képviselőház tegnap ülése alatt *Somogyi* Aladár képviselő a folyosón megkérdezte *Kossuthot*, igaz-e az a hír, hogy *Komjáthy* Béla a függetlenségi pártnak hivatalos jelöltje? *Kossuth* határozottan kijelentette, hogy ez nem igaz.

Somogyi azután azt kérdezte, hogy igaz-e az, hogy *Müller* Károly ellen kifogása van a központnak? *Kossuth* határozottan kijelentette, hogy a központnak a legkisebb kifogása sincs *Müller* Károly megválasztása ellen.

Az új borsodi főispán. *Kubik* Bélát, mint jeleztük már, Borsodmegye főispánjává nevezik ki. A mezőcsáthi kerületben őcsce *Kubik* Gyula mérnök fog föllépni függetlenségi programmal.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 26.

A Ház tegnap ülése, amilyen rövid volt, annyi érdekességgel szolgált. *Justh* Gyula Házelnök előterjesztései, amelyek természetesen szüntelenek szoktak lenni, ezúttal különös súlyjal estek az ülés mérlegébe. Történelmi pillanat romjainak eltakarításáról esett ugyanis szó az elnöki jelentések során.

A februári törvénytelen Házfólosztatásról, amelynek királyi kéziratát most vette tudomásul a képviselőház.

A szomorú nap eseményei nem egy hamar mennek fejedésbe.

A képviselőház felosztatásáról szóló királyi kéziratot tudvalevőleg *Fabricsius* ezredes

olvasta fel a csillogó honvédszuronyoknak, miután a Ház azt *Rakovszky* István előterjesztésére visszaküldte annak a két vezérkari tisztnak, aki kézbesítette *Justh* Gyulának. A katonatisztek visszaküldték azt az elnöki irodához.

Az elnök igen tapintatosan végzett a királyi kézirattal. A mellőzhetetlen formák megtartásával bár, szigorúan elítélte a történeteket s rámutatva az alkotmányselelemre, külön kiemelte, hogy a februári fólosztatás precedens nem alkothat.

A Ház az elnök álláspontjára helyezkedett s az uralkodó személyére tekintettel volt ugyan, másrészt azonban magatartásának komolyságával és határozottságával kifejezést adott annak a mélységes megbotrántozásának, amelylyel a magyar nemzet a darabant-kormánynak ezt a bűnös vállalkozását annak idején fogadta.

Szó volt az ülésen még a vicinális törvényjavaslatokról is, amelyek során kivált a pozsonyi országhatárszéli villamos vasut kérdése vert nagyobb hullámokat.

Kmety Károly a folyosón hevesen agított a villamos vasut ellen, mely — ugymond — Pozsony lakosságát teljesen kiszolgáltatja Bécsnek, mert ez a villamos tíz percenként közlekedvén, az amugy is német várost még sűrűbb összeköttetésbe hozná Béccsel.

— Nem szabad ezt a javaslatot megszavaznunk — hangsúlyozta *Kmety*. És kontráztak neki *Ballagi* és mások.

— Már csak azért se szavazzuk meg, mert ezt a vasutat *Frigyes* főherceg kivánságára építik.

A javaslat előadója *Gaál* Sándor viszont azzal érvelt, hogy az osztrákok Bécsből Marceheggig kiépítik a villamost, szükséges tehát, hogy a villamos folytatását szintén kiépítsük. Semmi veszedelmet nem rejt magában a villamos kiépítése, mert hiszen oly sűrű államvasuti közlekedés van Bécs és Pozsony között, hogy az államvasutakon is beszalhatnak Bécsbe még pedig rövidebb idő alatt. Viszont a villamos kiépítése következtében a

— Vén boszorkány! — morogtam dühösen, mert meg voltam győződve arról, hogy ő babonázta el a szerencsém. — No de fogadom, hogy nem adok többé koldusnak egy fillért sem, még ha éhen hal is szemem láttára.

De egyszerre az ötlött eszembe, hogy hiszen ez az öreg koldusasszony nem is sejtí az aranyat a zsebében... Hátha visszavennem és megkísérteném ezzel visszanyerni a pénzem.

Esküszöm, uraim, hogy sokáig küzdöttem a csábító gondolat ellen. Ráhajoltam a koldusra, hogy lássam, valóban alszik-e? Igen, aludt... Gyors pillantást vettem az utcára... Senki; üres... Aztán óvatos ujjakkal, mint a tolvaj, visszaloptam az aranyamat!... és elmenekültem!

Visszatértem a klubba... Igen, visszatértem a játékterembe... de hogy reszketett minden tagom!... Egy barátom meg is kérdezett, vajon beteg vagyok-e...

— Nem... Semmi!

Ugy éreztem magam, mintha rossz álom gyötörne... Aztán neki láttam a játéknak.

Guerral 10.000 frank nyereséggel eltávozott már. Helyét egy orosz követségi attasé, herceg P. foglalta el, egy duggazdag úr, akit egy alkalommal hatvanezer frankot mosolyogva láttam kifizetni.

Oda dobtam az aranyamat az asztalra, azzal az érzéssel, mintha a lelkemet vettem volna a zöld posztóra. A tét nyert... Még öt izben nyert ugyanaz a szám s én ott hagytam a tété-

met... Ekkor már 640 frankom volt... Ebben a pillanatban figyelmeztetett egy szomszédom, hogy tegyem a tétemet más számra... Elvettem az első aranyat — a koldusasszony aranyát — és más tableaura raktam az összes többit. Nyertem... ismét nyertem...

A bankár megbukott. A bankadást ekkor átvettem én.

Mint az alvajáró, oly álmodozva osztottam a kártyákat... S nyertem örületesen... szüntelenül... Ugy játszottam, mint az esztelen. Még a tévedéseim is, játék közben, a hasznomra váltak. A legmerészebb »bevágás» is sikerült... Mindenki ellenem játszott... Senki sem nyert... Herceg P. ezen az estén 75.000 frankot vesztett!

Körülbelül éjfélkor hagytam abba a játékot... 135.000 frankot nyertem!

Most pedig — most pedig! — a jó öreg koldusasszonyra gondoltam, aki békésen, gyantlanul alszik a kapualjban!... Ah, te drága, áldott asszony, nem is álmodod, hogy milyen gazdaggá tettél! De meg is jutalmazlak fejedelmiért! Ezer frank évjáradékot adok neked, hogy ne kelljen többé koldulnod. Szép pénz, öregem, mi? hát még, ha elgondolod, hogy voltaképpen fogalmad sem volt arról az aranyról, amelyet tőled elloptam! Hanem ezután szép, ujránhad legyen, jó ebéded minden nap... az életed hátra levő része legyen a boldogság maga. Meglásd, jó öreg!

Igy beszéltem magamban, mialatt szinte

fulva siettem le az utcán. Csakhamar a Grammont utcába értem. Elértem a helyet, ahol az öreg koldusasszonyt hagytam és — nem találtam seholl!

Végigjártam az egész utcát; átkutattam minden zugot, minden kapualjat... Seholl.

Szomorúan tértem haza, csaknem egy órai keresés után; a nagy vagyonnal zsebemben sem voltam képes boldognak érezni agam. Nyomta a lelkemet az arany, amelyet loptam.

Másnap és a többi napokon, egy egész héten át mindig odamentem abba az utcába... Kérdezősködtem a kapusoknál. — Mindhiába!

Rövidesen, a koldusasszonyt nem találtam meg soha s nem róhattam le iránta a hálámat. Mert nagy hálával tartoztam neki. Az a száz-ezer frank, amelyet november 7-jének éjszakáján nyertem, utat nyitott nekem a legelőbbkelő házakba. Előnyös üzleteket köthettem, gazdag házassággal szaporítottam a vagyonomat és a többi.

A koldusasszony aranyát befoglaltattam s itt viselem az óraláncomon örök emlékeztetőül bűnömre.

Ez pedig az egyetlen pontja boldogságomnak, amely mindig elszomorít, ha rágon-dolok.

Georges Maurevert.

Pozsony környékén levő falvak könnyen megközelíthetők majd Pozsonyt.

Ez az érvelés azonban nem tudta meggyőzni Kmettyéket és abban állapodtak meg, hogy a javaslat tárgyalásának elhalasztását kérik. Fel is szólalt ez irányban Kmetty, de mint tudósításunkból látható — hiába.

A Házat különben, nagy intim csoportokban, az erzsébetvárosi választás, no meg a közeli vakáció is foglalkoztatták a hivatalos napirenden kívül. Persze csak nagy szünetközben, meghitt diskurzusok folyamán.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Elnök: Justh Gyula.

Elnök: Jelentést tesz arról, hogy a múlt év, 1905. január havában Nagy-Ilondán megválasztott Mihályi Tivadar képviselő megbízó levele ellen panaszt tettek. A vizsgálat megkezdésére kiküldött Egry Béla képviselő jelentése annak idején nem kerülhetett a Ház elé. A költségek megállapítása dolgában Manin Gyula kérvényt adott be; javasolja, hogy a kérvényt az igazgató bizottságnak adják ki. Azután bemutatja Ungmegye és Kassa város törvényhatóságának feliratát, melyben a Fehérvár-kormány vád alá helyezését kéri.

A törvénytelen házfelosztás.

Elnök ezután így folytatta az előterjesztéseit:

— A Fejérvár-kormány felmentésére és a Wekerle-kormány kinevezésére vonatkozó királyi leirat, valamint az egyes miniszterek kinevezésére vonatkozó miniszterelnöki átirat a képviselőház megalakulása előtt az első ülésben felolvasatott.

Akkor ezekre nézve kimondott, hogy mivel a Ház megalakulása előtt tulajdonképpen határozatok nem hozhatók, ezek a képviselőház megalakulása után újból a Ház elé terjesztessenek.

Javasolom azt, hogy a Ház a miniszterelnök átiratát vegye tudomásul azzal, hogy a Ház határozata, amely a Fehérvár-kormány vád alá helyezését kéri, a leiratok és átiratok elintézésének nem prejudikálhat.

Ugyancsak a képviselőház megalakulása előtt az első ülésen felolvasatott a miniszterelnök átirata, melylyel megküldötte azt a felbontatlan királyi leiratot, mely a múlt országgyűlésnek az 1906. évi február hó 19-én történt feloszlására vonatkozik. Erre vonatkozólag a Ház kimondotta, hogy az a képviselőház megalakulása után újból előterjesztessék. Javasolom, hogy az első ülésben e tárggyal kapcsolatosan tett és jegyzőkönyvbe foglalt elnöki kijelentésnek megfelelőleg mondja ki a képviselőház, hogy a múlt országgyűlésen a képviselőház elnöke nem mutathatta be és nem hirdethette ki ezt a legfelsőbb királyi leiratot, a mely a képviselőház feloszlását tartalmazza, miután ennek átadását a miniszteri felelősség körén kívül álló tényezőre, mely a felségjogok gyakorlására törvényesen befolyást gyakorolni sem jogosult, bízta az akkori kormány, úgy, hogy a leirat bejelentésének alakításában is már eleve hiányzott a biztosíték az iránt, hogy őfelségének szent és sérthetetlen személye és az alkotmánynak sérthetlensége fenyegetve nem lesznek.

A bekövetkezett események ezen előzményt nem alkotható jogi hézag dacára a képviselőház feloszlását bevégzett ténynek tették, de az új országgyűlés az 1848. IV. t.-cikkben kijelölt törvényes időben és módon össze lett hívva, törvényes összehívás által a jogfolytonosság helyreállított és ezt a képviselőház határozatilag konstataulta.

Méltóztatnak ezen javaslatomhoz hozzájárulni? Ha igen, akkor kijelentem, hogy ezt a Ház határozat erejére emeli.

T. Ház! Be kell, hogy jelentsem, hogy a múlt országgyűlés folyama alatt több királyi leirat érkezett a képviselőházhoz, azonban a leiratok az országgyűlés folytonos elnapo-

lása következtében még kihirdethetők nem voltak.

Én, azt hiszem leghelyesebb lesz, ha én ezeket a királyi leiratokat most bemutatom, úgy, hogy nem olvasom fel ezeket egész terjedelmükben, hanem egyszerűen jelezni fogom, hogy milyen tárgyban intéztetett a képviselőházhoz a királyi leirat és akkor azután javasolni fogom hogy miután most már az események következtében azoknak kihirdetése idejüket multa, egyszerűen küldesse nek meg az országos levéltárnak megőrzés végett. (Helyeslés.)

Ezután az elnök felsorolta ezeket a királyi leiratokat.

A vicinálisok

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság előadója: Beterjeszti a bizottság jelentését a felhatalmazási javaslatról. Tekintve az idő sürgősségére, kéri — a szabályszerű három nap mellőzéseivel, — hogy már holnap tárgyalják. A Ház ezt elhatározza.

Gaál András: A közlekedési bizottság előadója: Kéri, hogy a bécsi—pozsonyi villamos vasútra vonatkozó törvényjavaslatot holnap tárgyalják.

Kmethy Károly ezt a javaslatot oly fontosnak tartja, nemcsak gazdasági, de politikai szempontból is, hogy kéri adjon a képviselőnek néhány napi időt arra, hogy ezt a kérdést tanulmányozhassák s csak aztán tűzzék ki napirendre. (Elénk helyeslések.)

Elnök: (szavazásra teszi fel a kérdést). Mivel úgy az előadó, valamint Kmetty javaslata mellett egyformán látszik a szavazatok száma az elnök újból megszavaztatja úgy a mellette mint az ellene szavazókat s aztán konstataálja, hogy a többség az előadó javaslatát fogadta el.

Egry Béla jegyző: Felolvassa harmadszor a vicinális vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat. A Ház az összes törvényjavaslatokat egyhangulag elfogadja.

Ülés vége háromnegyed 12 órakor.

Az orosz forrongás.

A zavarok szünő félben vannak. A forradalom rémét, úgy látszik, sikerül távoltartani. Akadnak ugyan még mindig riasztó hírek, ám ezek lehetnek talán tendenciózusak is. Sokkal több valószínűség szól azon hiradások mellett, amelyek azt tudatják, hogy a nyugalom lassankint helyreáll, a forradalmárok tehetetlenek, hiszen letartóztatták őket s a fölfogatásra, néplázításra alakult propagandák szervezete, főként az elfogatások következtében egészen elerőtlenedett.

Meg kell vallani, hogy a kormányzásnak ez a Trepov emlegette moszkovita módra történő intézése most ugyancsak beválik. Más kérdés aztán, hogy meddig.

Még mindig úgy volt a történelem folyamán, hogy a börtönök egyszer csak szükeknek bizonyultak. Ilyenkor azután radikális fordulat állott be s a foglyokból egyszerre rögtönítélő bírák lettek . . .

Mindenesetre kívánatos, hogy a forradalom, amelyből az elnyomott népek csak kára lehetne, szerencsésen megakadályozható legyen. A jelek arra vallanak, hogy így is lesz.

Távirataink a következő részleteket közlik velünk:

A meghiusult általános sztrájk.

Pétervár, július 26. Az általános sztrájk, melyet Moszkvából kiindulva rendezni akartak, meghiusult. Mlnt onnan jelentik, az általános sztrájk eszméjét, miután nem sikerült erre az összes munkásszövetkezeteket egyetértésre bírni, elejtették.

Az extrán pártoknak Moszkvában meg-

tartott értekezlete az általános sztrájk ellen foglalt állást. Pétervárott ugyanilyen a helyzet, az általános sztrájknak itt nincs talaja, nem lelkesednek az eszméjéért és a hangulat a harcnak eme formájával szemben meglehetősen közönyös. Ugy látszik, hogy a дума sorsával itt nem igen törődnek.

Tartós nyugalom.

Pétervár, július 26. A külföldi követségek megvédésére kiküldött katonaságot visszavonták a tartós nyugalom és rend következtében.

Forradalmi hangok.

London, július 26. Pétervárról jelentik: Mindenki tisztában van a helyzettel és az új kormány ígéretei nem tévesztenek meg senkit. Mindenki tudja, hogy a forradalom elkerülhetlen s az egyetlen kérdés csak az, hogy hol és mikor fog a forradalom kitörni. A forradalmi szervezetek néhány hét múlva annyira meglesznek erősödve, hogy megkezdhetik a harcot. Az összes templomokban felolvasták a cár manifesztumát, amely azonban senkire sem tesz hatást.

Az ellenakció.

Pétervár, július 26. Mult vasárnap óta 200 embert tartóztattak le, köztük az egész szociálista forradalmi középponti bizottságot is. Azok ellen a képviselők ellen, kik a vyborgi manifesztumot aláírták, megindítják a törvényes eljárást. Az összes politikai klubokat bezárták a munkáscsoport klubjának kivételével, de a munkáscsoport tagjai sem látogatják klubjukat, mert attól félnek, hogy a rendőrség hálót vet nekik.

Forradalmárok letartóztatása.

Moszkva, július 26. Stolypin miniszterelnöknek az a nyilatkozata, hogy lehetőleg szabadelvű formák szeriut akar kormányozni, itt is csillapítólag hat. Mindazonáltal nagy mértékben folytatják a letartóztatásokat. Azt mondják, hogy a forradalmi szervezet teljesen meg van semmisítve, mert főbb vezéreiket már mind letartóztatták. A rendőrség tegnap ismét felfedezett egy műhelyt, melyben bombákat gyártottak.

Az orosz pénzügyi helyzet.

Pétervár, július 26. A pétervári és moszkvai tőzsdéken tegnap igen élénk üzlet volt. A kereslet ugyszólván minden téren felülmulta a kínálatot. Tőzsdei körökben az a meggyőződés uralkodik, hogy a hausse, különösen állampapírpkban állandó lesz. A tőzsde zárata után állami járadékok 1 százalékkal emelkedtek.

Páris, július 26. A nagy bankok tegnap este tanácskozást tartottak Oroszország pénzügyi helyzetéről. Azt hiszik, hogy a legutóbbi milliárdos kölcsön aláírói az augusztus elején esedékes részlet kifizetését meg fogják tagadni. Az orosz szindikátus és Kokoszcev orosz pénzügyminiszter között állandó táviratváltás folyik.

A villamos kocsik fékjei.

— A miniszteri kiküldöttek vizsgálata. —

Említettük már, hogy a nagyváradi villamos vasut kocsifékjeinek megvizsgálására, a polgármester felterjesztése folytán a kereskedelmi miniszter Finály Lajos vasuti és hajózási biztost és Weiss Henrik forgalmi vasuti igazgatót küldte ki.

A kiküldöttek, továbbá Bordé Ferenc polgármester-helyettes, Gerő Armin főkapitány, Altnöder Endre városi mérnök, valamint Semaessenka Ernő, a villamos vasut vezérigazgatója a villamos vasut társaság képviselőiben voltak jelen a fékek kipróbálásánál, amelyet a Rhédey-kert és a hadapródiskola közötti vonalrészén tartottak meg.

A próba különösen arra terjedt ki, hogy megállapítsák azon legkisebb távolságot, ameddig megáll a kocsi a fékezés pillanatától. A kérdés igen nehéz, sőt teljesen megbízható határozottsággal ez a «féktávolság» nem is állapítható meg, mert igen sok mellék körülmény nagy befolyással van a kocsi megállítására.

Igy befolyással van a talpalakulás, a sín és kerekek érintkezése, a sín száraz és nedves volta, továbbá a kocsi vezető lélekjelenléte s egyéniségéből folyó gyors elhatározási képessége. Igen sokszor a veszély láttára elveszti lélekjelenlétét s az első másodpercben nem képes cselekedni, mintegy tehetetlenné válik. Budapesten pl. megtörtént, hogy a szerencsétlenség után a vizsgálatnál kitudt, hogy a kocsi vezető egyáltalán nem is fékezett, csak az áramot kapcsolta ki. Pedig veszély esetén minden pillanat nagy befolyással bír. Pl. 15 kilométer sebességnél másodpercenként 4 métert halad a kocsi, 8 kilométer sebességnél 1 másodperc alatt 2 métert fut a villamos kocsi.

A bizottság a próbák alatt a gyakorlati eredményeket állapította meg, amelyek elégedettek. Különösen a 7. és 14-es számú kocsikat próbálták ki, amelyek eddig a szerencsétlenségeket okozták. Próbát tettek a kézi fékekkel, az elektromos fékekkel, a kettővel együtt s az ellenárammal.

A 7-es számú kocsi 17 kilométer sebességnél elektromos fékkel 12 méterre állott meg a fékezés pillanatától; együttes kézi és elektromos fékkel 10 méternyire állott meg a kocsi, csak kézi fékkel 15 kilométer sebesség mellett 75 méter távolságra állott meg a kocsi. A Fő-utcán kifelé, emelkedésnél, 7-8 kilométer sebességnél, kézfék és villamos fékkel együtt, átlag 7 méter volt a megállási távolság. Befelé, lejtős vonalon, 7-8 kilométer rendszeres járással, átlag 9 méter volt a megállási távolság.

A 14. számú kocsival, 19 kilométer sebességnél, elektromos fékkel 13 méter volt a megállási távolság, kézi és elektromos fékezés mellett, 11 kilométer menetsebességnél, 11 méter volt a féktávolság, míg csupán kézfék alkalmazásánál, 7 kilométer menetsebesség mellett, a kocsi a fékezéstől 3 méterre már megállott.

Még több kocsival is tettek próbákat, majdnem ugyanilyen eredménnyel.

Mind ezek azonban csak gyakorlati eredmények s mivel a fentebb már felsorolt külső okok is befolyással vannak a kocsi megállítására, inkább elméletinek mondhatók.

Tanácskozás tárgya volt még, hogy a nagy vasutaknál alkalmazásban levő Westingbam-féle kisebb szerkezete, a Becker-féle légfék alkalmasabb-e, de ez inkább abban bír előnnyel, hogy több, azaz a vonat összes kocsijait egyszerre fékezi. A szakemberek a villamos vasutnál, különösen egyes kocsiknál, nem tartják a légfék jobbnak, mint a ma használatban levő fékeket, annál is inkább, mert ha elzárja is egyszerre a kerekeket, igen sok esetben a kocsi még tovább csuszik a síneken. Éppen mert a mi villamos vasutunkon csak egyenként járnak a kocsik, a légfék sem biztosabb s a szakértők nyugodt lélekkel nem ajánlhatják a mostani fékeknek kicserélését légfékekre.

A bizottság a próbák alapján, az észlelt gyakorlati eredményeket kedvezőnek tartja de állást még sem foglal a kérdésben, hanem kéri a kereskedelmi minisztert, hogy szakközvegeinek meghallgatása után döntse el, hogy meghagyassanak-e a mostani fékek.

Annyi bizonyos, hogy a budapesti villamos vasuton, a léglékek dacára gyakoribb a szerencsétlenség, mint a nagyvárosi villamoson.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

A kath. tanítók III. nagygyűlése.

A Magyarországi Katolikus Tanítók Országos bizottsága és az Országos Katolikus Tanügyi Tanács részére kiadott szabályzat értelmében a püspöki kar hozzájárulásával a magyarországi katolikus tanítók augusztus hó 26. és 27. napjain Budapesten, a Szent-István-Társulat dísztermében képvisleti alapon megtartják a Magyarországi Katolikus Tanítók III-ik nagygyűlését.

E kongresszusra Zichy Gyula gróf pécsi püspök, a kongresszus védnökelnöke, továbbá az Országos Katolikus Tanügyi Tanács nevében: szentgyörgyi Jordán Károly dr apát, egyházi elnök, Ember Károly lovag, világi elnök és Dreisziger Ferenc titkár, meghívják a Magyarországi Katolikus Tanítók országos Bizottságának, valamint az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsnak minden tagját, a hazai Katolikus Tanítóegyesületek és körök küldöttjeit, a katolikus népoktatóintézetek tanítói és tanárait, a katolikus magyar nemzeti népoktatás barátait.

A nagygyűlés tárgysorozata.

A) Első nap, augusztus 26-ikán. 1. Ünnepléses szent mise 9 órakor Jézus Szent Szíve-templomában. A szent misét mondja: Zichy Gyula gróf pécsi püspök, védnök-elnök. 2. 10 órakor a nagygyűlés kezdete a Szent-István-Társulat dísztermében. 1. Megnyitó beszéd. Mondja: Zichy Gyula gróf pécsi püspök, védnök-elnök. 2. A nagygyűlést üdvözlő: Jordán Károly dr apátplebános, az Országos Katolikus Tanügyi Tanács egyházi elnöke. 3. A nagygyűlés megalakulása, a tisz. i. kar megválasztása, a szakosztályok megalakítása. 4. A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztésének módszeréről általában. Előadó: Ember Károly lovag, Budapest. A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztésének módszere: a) a népoktatási intézetek körében (hivatkozással és vonatkozással a népoktatási törvény revíziójára) előadó: Miklósy József tanító, Esztergom; b) tendők a közoktatás körében, előadó: Bilinszky Alajos dr tanítóképzőintézeti igazgató, Nagyszében; c) a főiskolai oktatás körében, előadó: Acsay Antal dr egyetemi tanár; d) a társadalom feladatai; előadó: Dreisziger Ferenc tanítóképzőintézeti tanár, Kalocsa.

B) Első nap délután a szakosztályok ülésének 3 órájától. I. szakosztály tételei: a) a katolikus tanító a keresztényszociális tevékenység terén; előadó: Gieswein Sándor dr apátkanonok, országgyűlési képviselő; b) a katolikus népoktatási nevelés földadata a kivándorlás megszüntetésére; előadó: Tóth Géza igazgató, Jászó. E szakosztály tanácskozási helye: a Szent István-Társulat nagyterme. II. szakosztály tételei: a) a katolikus népoktatási, ifjúsági és népkönyvtárak nevelő hatása; előadó: Wohlmut Ernő tanító; b) a népszövetség nevelő hatása; előadó: Szentiványi Károly, a Magyarországi Kath. Szövetségek igazgatója. E szakosztály tanácskozási helye: a Katolikus Kör nagyterme. III. A szakosztály tételei: a) tanítók képzése, vonatkozással a tanítók erkölcsi és anyagi helyzetére; előadó: Kovács Gyula dr, tankerületi igazgató, Szatmár; b) a tanítók fizetésügye; előadó: Barabás György sárvári igazgató tanító; c) a tanítók nyugdíjügye; előadó: Számborowsky Rezső tanító, Nagyvárad. E szakosztály tanácskozási helye: a Szent István-Társulat tanácskozó terme.

C) Második nap, augusztus 27-én: 1. A nagygyűlés kezdete 10 órakor a Szent István-Társulat dísztermében. 2. A szakosztályok előadói előterjesztik a szakosztályok tárgyalásáról jelentéseiket és a határozati javaslatokat. 3. A Magyarországi Katolikus Tanítók Országos (100 as) Bizottságának és az Országos Katolikus Tanügyi Tanács tagjainak megválasztása és e bizottságok megalakítása. 4. A nagygyűlés bezárása. — Délután a nagy-

gyűlés tagjai a székesfőváros különböző helyeire kirándulnak: a különböző csoportok beosztásáról és vezetéséről a rendező-bizottság gondoskodik.

Az erzsébetvárosi választás.

A főváros VII-ik kerületében, amelyet csakugy mint Aradot és Nagyváradot Barabás Béla képviselt, szintugy, mint Aradon tegnap indult meg a küzdelem az urna előtt. Tegnap indult meg, de csak ma fejeződik be, a mandátumért, amelynek sajtóságos sorsa eléggé ismeretes, most tudvalevőleg három jelölt ment a küzdelembe. Egészen ugy, mint Aradon, Barabás Béla függetlenségi hivatalos jelölt, Eötvös Károly, aki most megint függetlenségi és Ullmann Jákó önjelölt.

A szavazatok állása a következő változásokot tüntette föl: Délelőtt 10 órakor Barabás 138, Eötvös 141, Ullmann 10. Ekkor érkeztek meg a postások és Szerényi államtitkár

Fél 11 órakor: Barabás 200, Eötvös 209, Ullmann 17. 11 órakor: Barabás 261, Eötvös 276, Ullmann 20. Fél 12 órakor: Barabás 321, Eötvös 341, Ullmann 22. Háromnegyed 12 órakor: Barabás 379, Eötvös 417, Ullmann 22. 12 órakor: Barabás 439, Eötvös 436, Ullmann 22. A küzdelem rendkívül heves. Ullmann Jakab délután, amikor 26 szavazata volt, visszalépett.

Este 8 órakor: Barabás 1599, Eötvös 1794. Fél 9 órakor: Barabás 1719, Eötvös Károly 1916.

Éjjel fél 1 órakor:

Barabás	2190
Eötvös	2451

Barabás hívei erősen bíznak jelöltjük győzelmében, mert a vasutasok és postások még nem adták le szavazatukat.

TÁVIRATOK.

Apponyi az interparlamentáris konferencián.

London, július 26. A Daily News írja: Apponyi beszéde nagy benyomást gyakorolt nemcsak tartalmával, hanem csodálatosan szép angol kifejezésmódjával.

A Daily Telegraph megjegyzi cikkében: Apponyi Albert gróf és Bryand ma tagadhatatlanul a világ legnagyobb szónokai.

A krétai kérdés:

Trieszt, július 26. Athénből jelentik a Pikkolónak: Minthogy a hatalmak el akarják halasztani a krétai kérdés megoldását, ennél fogva tegnap Athénben a király elnöklésével miniszteri tanácskozás volt, melynek határozását egyelőre titokban tartják.

A krétai nemzetgyűlés elhatározta, hogy újabb memorandumot küld a nagyhatalmaknak melyben legalább az idegen csapatok visszavonását és azoknak görög csapatokkal való helyettesítését kéri: ha a hatalmak a kérésüket nem teljesítik, akkor a forradalom kitérése elkerülhetetlen.

A várnai konfliktus.

Konstantinápoly, július 26. A porta Szófiában, vajamint az ittnői bolgár diplomáciai ügyvivősnél lépéseket tett a várnai esemény tárgyában is kijelentette, hogy a patriarkátus jogosultan követel elégtételt.

UJDONSÁGOK.

* **A király Prágában.** A prágai Politid értesülése szerint már megtörténtek az összes intézkedések a király prágai látogatása dolgában. A király okt. 10 én érkezik Prágába és két hétig marad ott.

* **Dr. Wolafka sarköve.** Tegnapelőtt volt 31-ik évfordulója annak, hogy dr. Wolafka Nándort pappá szentelték. Ezen a napon, a nevezetes évfordulón állították fel a debreceni templom alatti sírboltban azt a sarkövet, amelyre a Svetits intézet növendékei rakták össze kegyeletes adományait. A sarkő két méter magas fehér karrai márvány. A kereszt alatt ott van makáriai püspöki címer s alatta ez a felírás.

Itt nyugszik az Urban
Dr. Wolafka Nándor
példaképe a jó lelkipásztornak
1852—1906.

A hálás Svetits-intézet.

A sarkő felállítását után délutánra ima volt jelezve a sírnál. Mikor a Svetits-intézet apái és iskolásai, egyház-b zottsági tagok lementek a sírboltba, meglepetve látták, hogy a sírboltot délszaki növények halmaza díszíti, köröskörül pedig gondos elrendezésben rengeteg virág hever. A püspök volt kertésze hordta össze minden virágát erre a kegyeletos ünnepélyre. A sírboltban az apácák imádkoztak. A nagy közönség csakhamar megsejtette, hogy a sírbolt nyitva van s nem télt bele félóra, óriási népvándorlás indult meg, úgy hogy a sírboltot újra be kellett zárni. Most már nem is nyitják meg előbb, csak halottak napján.

* **A Pietás-szobor bekerítése.** Sal Ferenc-utca elején már fel van állítva a Tóth Antal művész által készített díszes Pietás szobor. A püspök a szobrot beakarja keríteni s kérelmet intézett a városhoz, hogy a szobor körül 175 méter széles területet bocsásson rendelkezésére. A szobor körül, a bekerített helyen pázsitot és bokrokat akarnak ültetni, hogy díszes környezete legyen a szép új szobornak. A Sal Ferenc-utcai sétány bejáratát is át kell alakítani, amelynek költségét a püspök magára vállalja. — A parkirozás folytán a szobor körüli hely összhangba jön a szobor mögötti sétányai.

* **Villamos ülés.** A városi villamostelep felügyelő bizottsága tegnap rövid ülést tartott a városházán, amely alkalommal a Pannonia, Emke kávéház és Európa szálloda villamotgyasztására vonatkozó szerződést tárgyalták.

* **Gaskony.** Ez a legujabb tartomány, amelyet Kocsuba fogadatlan nagyváradi hivatalos lapja felfedezett. No persze, Kocsubától elég szép, ha így is sejt valamit a Gascogneról. Többet aztán világért sem kívánunk tőle. Egyáltalán nem csodálkozik rajta senki, hogy egy lelkes fiatal pap cikkéért a N. N. neki rohan fejjel a káptalani és a püspökségi tisztikarnak. A kocsubai, vagy a »gaskonyi« kiárendált logika bizonyos igy hozza magával s Kocsuba és vidéke fogadatlan hivatalos lapjától megszoktuk már ezt az alaposágot. A mi azt az ötletet illeti, hogy a hírlapiradalomban a gazdaközönség is részt vegyen, azon bizony lehet gondolkozni. A gazdák nagyon jól értenek a gyomok kizárásához, az élősdi növények irtásához; ebbeli szaktudásuknak körülbelül hasznát vehetnék. Még egy helyen okvetlenkedik Kocsuba fogadatlan hivatalosa: a hírvonatban foglalkozik Eröss Rezső sajtóperével s keményen fenyegetőzik: micsoda országos skandalumot csinál ő a N. N. a perből. Csinálhat, mert ő a N. N. mellé tananak kivonul az egész vármegye, elén az alispánnal. Nos hát hogy a vármegyei tisztikar mennyire megtisztelve érzi magát, az által, hogy a N. N. tananak hívja, s hogy

milyen alapos ez a hivatkozás, mutatja az alábbi nyilatkozat, melynek közlésére illetékes helyről kértünk fel:

A Nagyváradi Napló folyó évi július hó 26-iki számában »Eröss Rezső sajtóper« cím alatt megjelent napihirében hivatkozás történt a vármegye tisztikarára, amely a cikk szerint teljes egészében szintén tanuskodni fog ama sajtóperben, mely a közlemény szerint »tekinthetetlen botrányokat fog zúdítani a klérus fejére«. Nem tudjuk, hogy a cikk szerzője, kitől, vagy kiktől szerezte információit, úgy váljuk azonban, hogy semmi esetre sem hivatkozhatik a vármegye egész tisztikarára, mint tanura, amelynek legnagyobb része a szóban forgó kérdéstről, az ügy természetéből folyólag, megfelelő tájékozottsággal nem is bírhat.

* **Dreyfust inzultálták.** A párisi lapok jelentése szerint a Targe és Dreyfus őrnagyok tiszteletére adott lakomán kellemetlen incidens történt. Dreyfust, ki a lakomán jelen volt, egy tüzér őrnagy szidalmazta és tetteleg inzultálta. Vajjon mit szólnak ehhez a zsidó lapok, amelyek oly izléstelen dobverést rendeznek az antipatikus sémi kapitány mellett évek óta? Azt már is megjegyezzük, hogy az őrnagyot szigorú fogságba vetették. Nem tudjuk azonban, vajon beérik-e ezzel a zornalok. Jó lenne talán a vakmerő őrnagyot az Ördögsgzigetre deportálni?

* **A malom-krimicsau.** Megirtuk már, hogy tegnapelőtt este hat óra óta az összes fővárosi malmokban szünetel a munka. A malmok kizárták munkásaikat, számszerint három-ezret, akik nem álltak el a vasárnapi munkaszünet köv. telésétől. A malomtulajdonosok ebbe nem mentek bele mert a munkának hetenként egyszer való abbahegyása kiszámíthatatlan nagy kárt okoznak nekik. Munkásaiknak a vasárnapi munkáért ötven százalék külön díjat akartak adni, amit azonban csak a munkásoknak egy része tartott elfogadhatónak. A nagyobb rész, a munkásoknak körülbelül hetven százaléka ragaszkodott a munkaszünet követeléséhez. A munkások munkaadóikkal sehogyans sem tudtak megegyezni s a Gizella-malomban abbahagyták a munkát. A malmok erre kizárással feleltek. A munkások teljesen jogosnak tartják álláspontjukat, mert a gépek megállítása és megindítása összesen csak hat órai munkát ad. Néhány munkás a szitáló gépek ellenőrzésére vasárnap is dolgozhatna. A munkaadók és munkások közt, úgy hírlik, hamarosan megállapodás jó létre.

* **A káptalani kertek megvédése.** A Fő-utca rendezésével a vasuti állomással szemben feltöltötték az utca lejtős részét, de ezzel a káptalani kertek kőfalát betemették, úgy, hogy nemcsak bárki könnyen bejuthat a kertbe, de pusztulásnak van kitéve az egész fal, amelyet a súlyos feltöltés rövid időn bedönt. A káptalan már korábban beadványt intézett a városhoz, hogy ezeket a bajokat, s a magánvagyon ilyen megkárosítását orvosolja s megfelelő módon gondoskodjék a baj elhárításáról. A városházán azonban egyszerűen félretették a beadványt s mindez ideig semmi intézkedést nem tettek. A káptalan most újabb beadványban sürgeti a sérelem orvosolását. Ez talán még sem járja, mert a városnak kötelessége a magánvagyon védelméről gondoskodni, nem hogy még ő okozzon nagy összegű kárt az adót fizető polgároknak. A kérdés megoldását még közbiztonsági tekintetek is sürgetik s e tekintetben szintén nagy felelősség hárul a városra.

* **Ösztöndíjat kér.** Borzasi Béla festő-növendék, akinek pár héttel ezelőtt a Ritoók Zsigmond-utcán volt igen csinos képművészeti tanulmányait Párisban óhajtja folytatni. Anyagi

tehetsége azonban nincsen s ezért Nagyváradi városhoz fordult azon kérelemmel, hogy a város szavazzon meg részére 600 korona ösztöndíjat. A tehetséges ifju mindenesetre megérdemli a támogatást, azonban alighanem a törvényhatóság tagjai kifogásolják, hogy Borzasi nem nagyváradi, hanem debreceni születésű.

* **Tűz a László-malomban.** Tegnap este 9 óra után a László-malom buza raktárában eddig ismeretlen okból tűz ütött ki, amelynek eloltása közel másfél órát vett igénybe. A tűz keletkezésének okát, valamint az okozott kárt ma fogják megállapítani.

* **Őssi és nagyváradi helyiérdekű vasut.** A kereskedelmi miniszter az őssi és nagyváradi helyiérdekű vasut közigazgatási bejárásáról felvett jegyzőkönyvet most hagyta jóvá. Egyidejűleg értesítette egy Biharvármegye, mint Nagyváradi város törvényhatóságait, hogy az építkezési munkálatokat engedélyezi, mivel a káptalan a beadott kifogásokat visszavonta. Tudomásunk szerint a vasutvonal építését már meg is kezdték, sőt rövid időn belül megfog történni annak műtanrendőri bejárása is.

* **Árverés a vármegyén.** Tegnap számunkban megirtuk, hogy a vármegyei házában ma délután 3 órakor fogják elárverelni azokat a fegyvereket, melyeket a főszolgabírók koboztak el a vadászok, vagy engedélylyel nem bíróktól. A rendeletet, melyben a fegyverek eladása volt kimondva az alispán adta ki. Híradásunkra Glatz Antal főispán tegnap egy újabb rendeletet adott ki, melyben az alispáni rendelkezést egyelőre felfüggeszti, amennyiben a fegyverek eladása 60 nap múlva lesz megtartva. Ez idő alatt a fegyvertulajdonosok kellő igazolvány és fegyvertartási engedély bemutatása mellett fegyvereiket átvehetik Répássy Mihály vármegyei házfelügyelőnél. Az árverés tehát szeptember 26 án lesz megtartva.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter özv. Waldmann Alajosné szanatóriumának alapszabályait jóváhagyta s házi-rendjét látta moza.

* **A nyárlói gyilkosság.** Annak idején megirtuk, hogy Nyárlón egy ember azzal volt vádolva, hogy a feleségét megölte volna. Az ügyben nyomozást indított meg a nagyürögdi csendőrs. Csaknem két heti széleskörű alapos vizsgálat tegnap ért véget, mely az ember, Szegedi Imre felmentésével végződött. A fellejtést, melynek nyomán a vizsgálat el lett rendelve, Szegedi rosszakarói tették, kik most e tettükért az igazságszolgáltatás előtt fognak felelni. A vizsgálat adataiból kitűnőleg az aszszon tifuszban és nem a térfj bántalmazásai miatt halt meg.

* **Középiskolai tanuló,** III-IV osztályu helybeli uri háznál teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

* **A hortobágyi sáskajárás.** A hortobágyi sáskajárás kipusztításáról újabb olyan tudósítások jelentek meg, amelyek aggasztók, de szerencsére nagyon tulzottak is. A valóság az, hogy a sáska által okozott fertőzés első sorban és főleg a Nagyhortobágyra és a szomszédos legelőterületekre terjed ki. Még a vetésben csupán a Hortobágygyal közvetlenül szomszédos Nádudvar község határában okozott számbavehetőbb károsodást. Darányi földmivellésügyi miniszter egyébként a sáskafertőzések tekintetében a legmesszebbmenő intézkedéseket rendelte el s a m. kir. rovartani állomás tisztviselőt a sáska által veszélyeztetett pontok tüzetes megfigyelésére és felvételére küldte ki, hogy a jövő évben foganatosítandó sáskairtást e felvételek alapján lehessen eszközölni.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, július 26.

Buza okt.	14.86	14.88
Rozs okt.-re	12.70	12.72
Tengeri július 1906	10.62	10.64
Zab ápr.-ra	—	—
Répeze aug.-ra	32.60	32.80

Értéktözsde.

Budapest, július 26.

Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670.—
Közuti vasut	594.—
Városi villamos vasut	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906. júl. 25-án.

Magyar aranyjáradék 4%	113.—
Magyar koronajáradék 4%	95.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	85.20
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	95.40
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölesön	207.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	156.—
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák korona járadék	117.80
Osztrák járadék aranyban	99.46
1860. oszt. államsorsjegyek	1.59
Osztrák-magyar bankrészvény	16.97
Magyar hitelbank részvény	802.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	661.06
Osztrák-magyar államvasuti részvény	667.—

Német birodalmi márka	19.10
London vista	117.35
Páris vista	240.25
20 márkás arany	95.50
20 frankos frankos (Napolendor)	23.46

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 106.

Főállt, kiment s hallotta, hogy Tarasz rög-tön odasugott valamint Ljubának.

— Talán rólam beszélnek — gondolta. Hirtelen az a gondolat villant meg agyában, hogy hallgatóni fog az ajtón.

Átment a másik szobába, ahol sötét volt. Lábujjhegyen lépkedett, szive hevesen dobogott, odalépett az ajtóhoz.

— Nehézkés fiu — mondta Tarasz.

Most Ljuba hangja hallatszott.

— Nagyon könnyelmű életet él. Rettenetes dolgokat művel. Először megverte a kormányzó sógorát. Apánk sokat vesződött, amíg a dolgot el tudta igazítani. Kétezer rubeljébe került ez a tréfa s mialatt atyánk evvel a dologgal volt elfoglalva, Foma egy egész társaságot akart belefajtatni a Volgába.

— Haha! Micsoda szörny! És még ez akarja kikutatni az élet céljait.

— Különbén nagyon erős ember... Egyszer a hajóról akart néhány embert a vízbe dobálni, miközben folyton azt kiabálta: Hazám-nak akarok szolgálni, aljas emberektől akarom megtisztítani ezt a földet.

— Igazán? Ez nagyon szellemes.

— Rettenetes ember. Sok pénzt költ.

— Mondd csak, Ljuba, nem tudod, hogy milyen föltételek mellett kezeli atyánk az ő üzletét?

— Nem. Tejhatalma van. Miért kérdezed?
— Csak... Jó üzlet! Igaz ugyan, hogy orosz módra, azaz rosszul van berendezve... De kitűnő üzlet! Ha az ember kézbe venné, aranybánya lehetne belőle.

— Foma nem dolgozik. Mindent apánk csinál.

— Ugy? Kitűnő.

— Tudod, néha azt hiszem, hogy amit Foma mond, az csupa őszinteség s hogy tud ő becsületes is lenni. De aljas életmódját nem tudom összeegyeztetni azzal, amit mond.

— Nem is érdemes, lusta fráter — és iparkodik megindokolni lustaságát.

— Nem. Olykor úgy viselkedik, mint a gyermek. — Különösen régente.

— Hisz mondtam, hogy kölyök még. Hát érdemes olyan sokat beszélni az ilyen műveletlen kölyökről?

— Nagyon szigorú vagy.

Igen. Szigorúnak kell lennünk. Az álmok az ifjaknak és a fiatal lányoknak valók, komoly emberek csak komoly dolgokkal foglalkozhatnak.

SZERKESZTŐI PÓSTA.**V. I. Alsó-Kosály** Köszönet a küldeményért. Kivánsága szerint lesz. Üdv!.**A Tulipán szerkesztőjének.** Nagy Ödön nevű munkatársunk nincs és nem is volt, ha az illető annak mondja magát, bizonyára, hallucinál.**Ujságolvasó.** Természetes, hogy sajtóhiba volt. A mohén plébánia-épület dolgában a nagyváradi latin és görög szertartású püspökök érintkeztek egymással. A dőlt betűkből szedett szók a szedőszekrényben maradtak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művekfolyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű**nyomdai munkákat**

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfek.számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, utlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek.**gyászlapok**
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1906. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V.		
Budapest ind.	7 25	9	2 35	5 45	9 15		Kolozsvár ind.	7 13	5 23	12 59	6 05	11 10	P.-Ladány ind.	4	1 24	6 02	11 18	2 24	6 16	
Rákos >			2 47				Jegenye >		6 11	1 42	7 14		Debreczen >	5 03	2 50	6 55	12 04	4	7	
Ujszász >			4 07				B.-Hunyad >		8 47	6 39	2 13	7 35	12 23	Érmihályfalva érk.	6 06	3 47	7 35	12 53	5 05	
Szolnok >	9 37	11 52	7 30	9 27	11 19		Csucsá >	4	9 23	7 03	2 44	8 33	12 55	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >			7 43			33	Rév >	5	10 10	7 48	3 24	9 27	1 37	Érmihályfalva ind. Sz. v. Sz. v. Gy. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
P.-Ladány >	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	6	Élesd >	5	10 27	7 59	3 34	9 46	1 50	Érmihályfalva ind.	5 58	10 36	3 46	5 14	9 06	
Báránd >			12 07			6 14	Mező-Telegd >	6	10 41	8 11	3 45	10 02	2 03	Debreczen >	7 26	12 05	4 46	8 29	10 35	3 30
Sáp >			12 24			6 30	F.-Vásárhely >	6	10 58			10 21		P.-Ladány érk.		01 11	5 32	9 54	11 24	5 34
B.-Ujlalu >	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	6 50	Várad-Velence >	7	11 07			10 36	2 26	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
M.-Peterd >			3 05			7 04	Nagyvárad érk.	7	11 13	8 36	4 00	10 37	2 32	Debreczen i. V. v. V. v. Nagy-Léta- Vértés ind. V. v. V. v.						
M.-Keresztes >			3 16			7 14	Nagyvárad ind.	2 30	8 43	11 36	4 15	11 09	2 38	Debreczen i.	9 35	4 51				
Bors >			3 28			7 24	Püspöki >	2 41	8 52	11 47		11 19		Sáránd >	10 18	5 36				
Püspöki >			3 34			7 34	Bors >	2 54		11 54		11 26		H.-Bagos >	10 28	5 46				
Nagyvárad érk.	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	7 53	Mező-keresztes >	3 18		12 05		11 39		H.-Pályi >	10 45	6 05				
Nvárad (Sz. v.) ind.	12 41	4 10	7 14	2 06	2 18	12 41	Mező-Peterd >	3 38		12 17		11 51		M.-Pályi >	10 57	6 16				
V.-Velence >	12 48	4 17		2 31	2 26	12 48	B.-Ujlalu >	4 04	9 21	12 29	4 51	12 05	3 18	N.-Léta- Vértés érk.	11 16	6 36				
F. Vásárhely >	12 59	4 28		2 42		12 59	Sáp >	4 34	9 34	12 47		12 25		Sáránd—Derecske—Sáránd						
M.-Telegd >	1 22	4 49	7 42	3 04	2 51	1 22	Báránd >	4 56		1 01		12 41		Sáránd ind.	10 23	5 26				
Elesd >	1 43	5 06	7 55	3 24	3 05	1 43	P.-Ladány >	5 13	10 01	1 45	5 51	1 19	4 03	Derecske érk.	10 42	5 45				
Rév >	2 11	5 51	8 15	3 50	3 26	2 11	Szajol >	6 29						Derecske ind. V. v. V. v. Sáránd érk. V. v. V. v.						
Csucsá >	3 23	6 38	9 03	4 55	4 16	3 23	Szolnok >	9 52	11 18	3 49	7 32	3 44	5 39							
B.-Hunyad >	4 03	7 19	9 23	5 34	4 52	4 03	Rákos >	10 17												
Jegenye >	4 33	7 49	9 57	6 02		4 33	Budapest érk.		1 50	6 40	9 35	7 10	7 50							
Kolozsvár érk.	5 15	8 34	10 30	6 59	5 53	5 15														

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kiütve. A vastagabb számok este 6 órától 5 óra reggeli 59 percig terjedő éjszakai időt. A f-tel jelölt üzemeltetési megállók helye

HIRDE T É S É K

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

Uj biztostositó intézet NAGYVÁRADON.

A »Gazdák Biztosító Szövetkezete«
Nagyváradon vezérképviseletet létesített s
a nagyváradai üzlet vezetésével a **Leszá-
mitoló és Jelzálogbankot** bizta meg.
A vezérképviselet titkári teendőit

Kenyeres Sándor

az ismert biztosító szakember látja el.
A »Gazdák Biztosító Szövetkezete«
felöleli a **tűz-, jég- és életbiztosítá-
sok** összes formáit, kiválóan előnyös s
jutányos díjtételeit készséggel bemutatja a

Nagyvárad **Vezérképviselet**
Leszámitoló és Jelzálogbank r. t.

Tisztességes és jellemes urak elő-
nyös feltételek mellett kerestetnek

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Vasöntőde Nagyváradon.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy
Tátray és Klier cég alatt
egy a mai kor vívmányaival felszerelt
VASÖNTÖDÉT nyitottunk.

melyben mindenféle vasöntések, gépalkatrészek gyorsan, jól és olcsón öntetnek. — Tisztelettel

Tátray Sándor és Klier Alajos Nagyvárad, Teleky-utca 35.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. **Tanonc internátus** 24 belakó, 18 bejáró tanonc.

Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb** s legtartósabb kivitelben

Férfi-, női
és gyermek-

cipőket, csizmákat

... francia, angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási
üzletünkben** árusítjuk.

Különleges lábbelik katonatisztek, gazdászok, vasuti és postatisz-
tek, csendőrök és pénzügyőrök részére.

